

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

63. An si quis violet duo ieiunia ab Ecclesia indicta, in unum diem
incidentia, peccet dupliciter? Idem est de auditione Missæ, & cessatione
ab operibus servilibus. Et an saltem talis transgressio ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76369)

Homobonus de Bonis in ex. am. Eccl. p. 1. tr. 5. c. 9. q. 60. Molletus in sum. tom. 1. tr. 11. c. 14. n. 67. Sayrus in clau. reg. lib. 6. c. 8. n. 11. Et ratio est: quia ita clarè habetur in c. fin. de obser. ieiunij, ibi: [Qui nec voto, nec regulari obsequantia sunt adstricti, in sexta feria, si festum Natiuitatis Dominicæ die ipso venire contigerit, carnibus propter festi excellentiam vesci possunt, secundum consuetudinem Ecclesiæ generalis.] Vbi vide etiam Gloss. Holtensium, & Ancharanum.

1. Hæc sententia est probabilis, Sed contrariam non minus probabilem existimo, quam docet doctissimus Molina tom. 1. disp. 2. 72. n. 3. vbi sic ait: [Si Deo uouisti omnes sextas ferias anni ieiunare; eoque anno dies Natiuitatis Domini sexta feria celebratur, in qua omnes fideles carnibus vescuntur: ad iudicandum, an in ea die, nihil impediendo voto, possis carnibus vesci, & non ieiunare; interrogandus es, an, si dum votum emisisti, tibi occurrisset, eo anno festum Natiuitatis incidere in diem Veneris, eum diem excessisses; quod si affirmanter responderes, certe non teneris ieiunare: si autem repides, scrupulosusque, ac timorata conscientia plus iusto sis, arbitrio prudentis iudicandum est, non teneri ieiunare: neque enim credendum est, te eo die uoluisse à carnibus abstinere, & esse singularem, cum familiarè onere, in piscibus tibi soli parandis.] Ita Molin. Quem postea sequutus est ex eadem Societate Azoar. tom. 1. l. 2. cap. 20. q. 3. & nouissimè Fagundes de Præ. Eccl. tr. 4. l. 1. c. 6. num. 6. qui tenet hanc sententiam, non ex eo fundamento, vt volebat Molin. & Azoar. quod si cogitasset, non uouisset eo die ieiunare: sed, quia, quando non constat de intentione expressa uocantis ieiunium, votum ipsius accipiendum est iuxta morem Ecclesiæ. Sed mos Ecclesiæ est, ut non ieiunetur, & vt carnes comedantur in die Natiuitatis Domini, etiam si ueniat in Sabbatho, vel in feria sexta. Ergo &c.

2. Et idè hanc opinionem, etiam Authores contrarij probabilem vocant, vt Bartholom. à S. Paulo in obser. relig. l. 1. q. 154. num. 2. Bonacin de leg. disp. 4. q. 2. post l. 6. num. 7. cum alijs: & post hæc inueni hanc opinionem etiam docuisse Rodriguez in sum. tom. 3. cap. 25. n. 8. vbi sic asserit. [A l que hizo voto simple de ayunar los viernes, se le deue preguntar, si tuuo intencion expresa de ayunar en este dia, aunque cayesse en viernes la Natiuidad, porque si no se acuerdo desto, no està obligado à ayunar, atento que si se acordara, verisimilmente se ha de creer, que no hiziera voto de ayunar en dia de tanta Festiuidad.] Hæc ille mutans opinionem contrariam, quam docuerat antèa in quæst. regul. tom. 3. q. 15. ar. 1.

3. Restat modo respondere ad argumentum contrarium ex cap. fin. de obser. ieiun. Dico igitur, illum canonem intelligendum esse, quando uocens expressè incidere in suo voto diem Natiuitatis Domini, vt sup. dictum est, & omnes consentiunt: non igitur loquitur in casu, quo uocens nihil de tali die cogitaret: nam in isto casu sustinenda est sententia contraria. Et ita ego sentio, & sæpè in praxi consului. Notandum est etiam contra aliquos DD. quos citato nomine carpit Syluest. obser. Ieiunium, num. 7. cum, qui votum emisit non comedendi oua in sexta feria, vel die Sabbathi, posse comedere carnes in die Natalis Domini. Vide Regin. in praxi, tom. 1. l. 4. c. 13. sect. 1. n. 146.

RESOL. LXI.

An Religiosus, vel quibus alijs, qui tenebantur ieiunare v. g. Feria 6. in qua occurrit Vigilia alterius Sancti, si non ieiunet, peccet dupliciter? Et quo iudicetur, quod Religiosus Franciscanus, si non iei-

Tom. I V.

iuuet in Feria 6. etiam si sit Vigilia tantum eum peccatum committit; & idem dicendum est de alijs casibus.

Et quid est sentiendum, si Prælatus in virtute sanctæ Obedientie præcepit Religioso v. g. ieiunium in Vigilia alterius Sancti, vel alterius ieiunij? Ex parte. 4. tract. 4. & Misc. R. 1. 8.

§. 1. Affirmatiuam sententiam communiter docent, Vasq. in 1. 2. disp. 98. c. 2. num. 7. Merolla in disp. Theol. tom. 1. disp. 2. c. 7. corollar. 6. n. 126. & alij, quia in tali casu frangitur duplicis virtutis præceptum, alterum temperantiæ ex præcepto Ecclesiæ, alterum verò religionis, nam ex voto tenetur regulam obseruare.

2. His tamen non obstantibus non reticeam, contrariam sententiam docere Petrum Cornejo in 1. 2. D. Th. tr. 7. q. 71. disp. 5. dnb. 8. n. 10. nisi transgrediatur votum ex speciali inobedientia qua uelut non subici regulæ, aut Superiori. Vnde Gratian. q. 186. art. 4. §. dicitur ad hæc, docet quod si Religiosus transgreditur præcepta Dei, vel Ecclesiæ, quæ præcipiuntur sub peccato mortali in sua regula, non propterea licet inferre peccasse duplici peccato, aut vno habente circumstantiam alterius peccati. Adde quod regula potest præcipere talia ieiunia, imò præcipit propter idem motiuum, propter quod præcipit Ecclesiæ, ergo cum ibi non sit duplex motiuum, non erit nisi vnum peccatum, & idem est in alijs, nam Religio cum præcipit ieiunium suis Religiosis, nihil aliud intendit, quam virtutem temperantiæ, quod idem vult Ecclesiæ, ac proinde cum Religiosus non ieiunet contra præceptum suæ regulæ, non committit nisi vnum peccatum, ac si tale ieiunium semel tantum esset præceptum, quod consumatur, quia regula in suis præceptis nisi exigat specialiter obedientiam, solum intendit virtutes in particulari iuxta materiam præceptam ad ipsam obedientiam solum generaliter, ergo qui peccat, non committit duplex peccatum, nam illa obedientia est circumstantia generalis quæ reperitur ibi, sicut in omnibus alijs peccatis. Secus autem dicendum est si Prælatus in virtute sanctæ Obedientie præcipiat Religioso, v. g. ieiunium, nam illud non præcipit solum sub ratione temperantiæ, sed etiam sub ratione voti obedientiæ, & idè transgressio illius esset duplex peccatum, contra temperantiæ, & contra obedientiam, quæ in particulari exigitur. Igitur in illo casu Religiosus committit duplex peccatum specie distinctum si à regula, vel Prælo exigitur obedientia specialiter; secus autem si non exigatur, quia sæpè regula in suis præceptis habet motiuum, quod Ecclesiæ in suis, hinc est quod Religiosi Franciscani, si non ieiunant in sexta feria, etiam si sit vigilia, tantum vnum peccatum committunt, & idem dicendum est de alijs casibus, & hæc omnia dicta sunt secundum mentem Petri Cornejo, vt ipsemet docet vbi sup. ego enim non recedo à prima opinione.

Sup. hoc in Ref. seq. fig. nanter. in fine §. 2.

Sup. hoc ibi, in §. Quæres. post mediam.

Sup. hoc ibidem, sed contrarij, in dicto §. Quæres. post mediam, à vers. ex his, & sup. in principio huius §.

RESOL. LXIII.

An si quis violet duo ieiunia ab Ecclesia indicta in vana diem incidentia, peccet dupliciter?

Idem est de auditione Missæ, & cessatione ab operibus seruilibus.

Et an solum talis transgressio præceptorum sit circumstantia in confessione aperienda?

Et quid si concurrat ieiunium indictum ab Ecclesia, & voto?

Et inferitur Monachum D. Francisci peccare dupliciter, si in die Veneris, quo incidit vigilia non ieiunet.

Et queritur, an Religiosi Dini Francisci teneantur ad

V 3 Regula

N A
D I A
L I V V
I I I

Regula ieiunia, si annum 21. etiam non expleverint?

Et an dicti Minorita ante 21. annum teneantur ieiunare Vigiliis & quatuor Tempora Ecclesie, & Sanctorum?

Ex quo inferitur etiam teneri ad ieiunia Iubilaei adolescentibus, qui nondum 21. annum attingerunt, alias Iubilaeum non obtinebunt? Ex parte 1. tractatu 9. Refol. 16.

Quoad hoc, & pro contento in hoc §. in tom. 1. tr. 7. Ref. 18. & in alius eius primæ, & secundæ not.

§. 1. **A**ffirmatiue respondet Nauarrus in *Manuali*, cap. 11. num. 4. Lopez in *sum. p. 1. cap. 39.* Rodriquez in *sum. tom. 1. cap. 23, num. 3.* & ex neoterici Societatis Iesu Egidius Coninc de *Sacr. disp. 7. dub. 6. n. 47.* & alij: quia violat duplex præceptum: & ita sentiunt de auditione Missæ, atque cessatione ab operibus feruilibus.

2. Hæc opinio est probabilis. Sed contrariam probabilior non existimo; & ita in terminis loquens de ieiunio docet Ledesma in *sum. tom. 1. tract. 17. cap. 2. conclus. 6.* Fillucius tom. 2. tract. 27. p. 2. cap. 5. n. 82. Henriq. lib. 5. cap. 5. n. 6. Azorius tom. 1. lib. 7. cap. 31. g. 7. Fagundez præcept. 4. lib. 1. c. 10. num. 7. Sanchez de *matr. tom. 3. lib. 9. disp. 15. num. 6.* Valquez in p. 2. tom. 2. quest. 72. art. 6. disp. 98. num. 8. & seq. Suarez in 3. p. tom. 4. disp. 22. sect. 4. num. 22. & alij. Et ratio est: quia peccata non multiplicentur numero ex diuersitate præceptorum, quando illa præcepta pertinent ad vnam virtutem, vt est in casu nostro: secus si pertinerent ad diuersas virtutes, vt cum concurreret ieiunium indictum ab Ecclesia, & ex voto. Et ita dicendum est de auditione Missæ, & abstinencia ab operibus feruilibus.

Sup. his in Ref. præterita.

Sup. hoc & istis præceptis contentis in §. 1. & 2. huius Ref. in tom. 1. tr. 7. Ref. 18. §. 1. & 2. & pro parte in alio §. eius annot. tertie. Et pro Monacho D. Francisci in Ref. præter. §. 2. ad lin. 6. & in fine.

3. Quæres, an saltem talis transgressio præceptorum sit circumstantia in Confessione aperienda? Affirmatiue respondet Reginaldus in *praxi, tom. 1. lib. 4. c. 17. n. 192.* & alij. Sed ego puto contrariam sententiam probabilior, etiam stando in illa opinione, quod circumstantia aggravantes sint necessariæ confendæ. Et ita docet Valq. in p. 2. tom. 2. disp. 96. n. 10. & Sanchez de *matr. tom. 3. lib. 9. disp. 15. n. 6.* cum aliis. Nam talis circumstantia non ita notabiliter aggravat, vt sit in Confessione aperienda. Ex his apparet, Monachum D. Francisci peccare dupliciter; si in diem Veneris incidit Vigilia, & non ieiunet: quia obligatur ad illa ieiunia ex diuersis virtutibus, temperantia, scilicet, & ex Præcepto Ecclesie, & Religionis: quia ex voto obedientia tenetur Regulam obseruare: & ita docet Valquez *vbi sup. n. 8. & 9.* Sanchez, Fagundez *Præcept. 1. lib. 2. c. 2. n. 9.* & alij.

Sup. hoc in Refol. seq. §. Vnde, & §. Ad illud, & inf. in Ref. 76. §. penult. ad med.

4. Nota etiam, supradictum Religiosum D. Francisci teneri ad Regulæ ieiunia, etiam si annum vigesimumprimum non expleverit: quidquid in contrarium asserat Medina in *summa, lib. 1. cap. 14. §. 10.* cum Graffio *part. 1. lib. 2. cap. 37. num. 42.* nam nostram sententiam communiter docent DD. Ortiz in *summa, c. 19. mand. 2. punct. 2. 1.* Portel *vbi infra.* Reginaldus tom. 1. lib. 4. cap. 17. num. 207. Emmanuel Sa *verb. Ieiunium, num. 3.* Tabiena q. 16. n. 17. Syluest. q. 6. dist. 1. Azorius tom. 1. lib. 7. c. 27. g. 3. Ledesma in *summa, tom. 2. tr. 27. cap. 1. conclus. 5. dub. 1.* Vegha in *summa, tom. 1. c. 14. cas. 6.* Gabriel in 4. dist. 16. g. 5. art. 1. Fagund. *Præcept. 4. lib. 1. cap. 1. num. 6.* Villalobos in *summa, tom. 1. tract. 23. diff. 4. n. 5.* & alij.

5. Verum Portel in *dub. re gul. verb. Ieiunium, num. 2.* & Rodriquez tom. 2. quest. 100. art. 6. obseruat, & optime, dictos Minoritas ante vigesimum annum non teneri ieiunare Vigiliis, & quatuor Tempora Ecclesie, & Sanctorum; quia ad ea non obligantur ex vi Regulæ: ergo non tenentur ex Præcepto Ecclesie.

6. Ex supradictis etiam apparet, teneri ad ieiunia Iubilaei adolescentibus, qui nondum vigesimum primum

annum attingunt, aliis Iubilaeum non obtinebunt. Ita docet ex nostris P. Alphonsus de Leone *tr. de lib. p. 2. g. 14. sect. 3. n. 144.* qui citat Azorium, Zannardum, Tolerum, Bonacinam, & alios. Idem docet Fagundez *Præcept. 4. lib. 1. c. 8. n. 5.*

RESOL. LXIV.

An Regulares sexagenarij teneantur ad ieiunium Regulæ?

Et quid, si non attingerint annum 21?

Et notatur peccare contra præceptum ieiunii, qui assumpserit laborem incompatibilem cum ieiunio, ad hunc finem, vt non ieiunet, v.g. ludum pila, venationis, &c. Ex p. 9. tract. 6. & Milc. 1. Ref. 16.

§. 1. **A**D hanc questionem sic respondet Petrus Marchant. in *Tribun. Sacram. tom. 1. tract. 12. tit. 3. quest. 4. §. 1.* [Petes, an Regularis, ex gr. Frater Minor, S. Francisci, ex voto ad ieiunia Regulæ sub peccato mortali obligatus, post sexagesimum annum ieiunare teneatur extra casum manifesta necessitatis? Ratio dubitandi est: quia voto tenetur. Item a similitudine adolescentis ante 21. annum ætatis in Ordine Fratrum Minorum professus, vt diximus, ad ieiunia Regularia tenetur. De hoc casu à Reuerendissimo P. F. Andrea à Soto, Ordinis nostri Commissario Generali in Belgio, Serenissimæ Archiducissæ Elizabethæ Hispaniarum Infantis Confessario, piatissimæ & sanctæ memoriæ, consultus fui, anno 1619. quod quamvis septuagenarius, scrupulis tamen in ratione obligationis ieiuniorum angebatur. Respondi itaque, sicut & modo respondeo, Fratrem Minorem post sexagesimum annum ætatis ad ieiunia regularia non teneri. Ratio mea est: quia ieiunia regularia sequuntur naturam ieiuniorum Ecclesie, & sub iisdem modis obligant, & ex iisdem causis dispensantur. Vnde ieiunia in Regula Fratrum Minorum, non tam voto promittuntur, quam sub præcepto Regulæ cadunt, et si eorum obseruantia, qui vouet Regulam, leastringat, eo modo, nimirum, quo præcipiuntur, & quo ieiunia obligant. Cum igitur Pontifex, ob communem naturæ deficientiam declarauerit, sexagenarios ad ieiunium non obligari, & sit eadem ratio teneturis in Religione, ac in sæculo, eademque ratio infirmitatis, & deficientia naturæ; eadem est ratio excusationis, & dispensationis, si quæ interuenit.

2. Ad illud, quod de adolescente adfertur, qui ante annum 21. ætatis professus, non obstante declaratione Ecclesie, obligatur ad ieiunia regularia. Respondetur negando paritatem in vtroque casu: adolescens enim ille in sæculo manens non excusatur à ieiunio ratione infirmitatis, aut debilitatis, sed ex mera indulgentia, ratione incrementi, seu naturæ crescentis. Vnde supponitur esse ex ratione ætatis potens ad ieiunandum, saltem post annum ætatis 15. & 16. quo Religioni est aptus, & vt dixi, si vel voueat, vel obedientie se ad dicat in Religione, tenebitur ad ieiunia regularia quia illi indulgentia, & priuilegio voluntarie cessit. Aliud autem est de Fratre sexagenario: supponitur enim ex communi defectu ætatis impotens, & infirmus. Vnde, cum declaratio Pontificis hoc mortuo facta omnia attingat, eos, qui ad hanc ætatem deficientem perueniunt, etiam illud comprehendit. Addo, in illa declaratione alteram excusationis includi causam, que est ordinariæ infirmitatis, ratione cuius, etiam si quis ad illam ætatem necdum peruenisset, indicaretur ad ieiunium non obligari. Itaque adolescens in Religione professus gratia sæculi pro prima ætate censetur renunciasse: senex autem sexagenarius è contra ob Religio